



BOLNIK S SRČNIM SPODBUJEVALNIKOM

Klemen Steblovnik

1. Kakšne težave in zaplete lahko pričakujete po vstavitvi srčnega spodbujevalnika?

Okrevanje po operaciji je ponavadi hitro in bolnik lahko zapusti zdravstveno ustanovo že v enem dnevu. Med zaplete po operaciji, ki so redki, spadajo krvavitve in hematomi na mestu vstavitve spodbujevalnika, motnje srčnega ritma med operacijo, okužbe operacijske rane, predrtje površine pljuč (pnevmotoraks) in drugi.

2. Kaj lahko sami storite za obvladovanje težav po vstavitvi srčnega spodbujevalnika?

Čeprav srčni spodbujevalnik ne zahteva bistvene spremembe življenjskega sloga, lahko z nekaterimi preprostimi dejavnostmi precej izboljšamo njegovo zanesljivost. Pomembno je razumeti delovanje te naprave in se z zdravnikom pogovoriti o tem, kakšne vrednosti srčne frekvence so sprejemljive. Koristno se je naučiti meriti srčno frekvenco in vrednosti redno zapisovati v dnevnik. Spodbujevalnik nikakor ne pomeni, da je srce ozdravljeno in varno pred vsemi boleznimi. Zato je zelo pomembno, da bolnik redno jemlje zdravila, če mu jih zdravnik predpiše. Prav tako sta pomembni pravilna prehrana in redna telesna dejavnost. Bolnik s spodbujevalnikom naj ima vedno s sabo kartico, na kateri so zapisani podatki o spodbujevalniku.

3. Kdaj morate k zdravniku?

Poleg rednih kontrolnih pregledov morajo bolniki s spodbujevalnikom nemudoma obiskati zdravnika pri simptomih, ki posredno kažejo na nepopolno delovanje spodbujevalnika. Taki simptomi so:

- omedlevica,
- skorajšnja omedlevica,
- vrtoglavost,
- utrujenost,
- zadihanost,
- hitra utrujenost pri športu.

4. Kakšen je običajen potek stanja po namestitvi srčnega spodbujevalnika?

Ob uspešni vstavitvi spodbujevalnika in pravih nastavitvah motnja srčnega ritma izgine, telesna zmogljivost se navadno poveča, predhodni simptomi pa izginejo. Zapleti so redki.

5. Kako poteka spremljanje bolnika z vstavljenim srčnim spodbujevalnikom?

Za dobro delovanje spodbujevalnika so ustrezne nastavitve ključnega pomena. Pri tem moramo vedno upoštevati motnjo ritma, ki je bila vzrok vstavitvi, bolnikovo splošno stanje (starost, pridružene bolezni ...) in stanje elektrod. Vsi ti parametri se s časom spreminjajo in



zato je pomembno sprotno prilagajanje funkcije spodbujevalnika, kar zahteva reden nadzor pri kardiologu. Ta vsakih 6 do 12 mesecev preveri nastavitve spodbujevalnika in stanje baterije. Slednja navadno zadostuje za 5 do 10 let delovanja spodbujevalnika, odvisno od aktivnosti. Prazni se s predvidljivo hitrostjo in opozori na nižjo napetost že več mesecev pred izpraznitvijo. Ob menjavi z manjšim kirurškim posegom odstranijo staro ohišje s pulznim generatorjem in baterijo ter vstavijo novega, ki ga povežejo z že vstavljenimi žicami. Le-te skupaj z elektrodami menjajo le, kadar se zaradi kateregakoli vzroka izgubi dober stik s srcem. Tedaj vstavijo nove žice in elektrode, stare pa zaradi vraščanja v steno žil in srca navadno pustijo na mestu.

6. Kako poteka oskrba bolnika z vstavljenim srčnim spodbujevalnikom?

Stanje ne zahteva zdravljenja, le obdobje kontrole. Potrebno pa je seveda redno jemanje vseh zdravil, ki jih predpiše zdravnik.

7. Kako srčni spodbujevalnik vpliva na vaše življenje?

Bolnik lahko kmalu po operaciji začne živeti vsakdanje življenje, prvih nekaj tednov pa ne sme preveč obremenjevati zgornjega uda na strani implantacije, odsvetovan pa je tudi večji telesni napor. Prvi teden naj tudi ne vozi avtomobila. Kasneje večina ljudi s srčnim spodbujevalnikom živi povsem običajno življenje z zelo malo omejitvami. Ker pa je spodbujevalnik elektronska naprava, na njegovo delovanje vplivajo nekatera zunanja elektromagnetna polja. Močni magneti ali električni viri lahko motijo delovanje spodbujevalnika in povzročijo, da se nastavi na tovarniške nastavitve. To lahko sproži motnje ritma.

Vendar je v vsakdanjem življenju le malo naprav, ki bi se jih naj bolnik s spodbujevalnikom izogibal. V gospodinjstvu so potencialno nevarni le mobilni telefoni, ki lahko v neposredni bližini spodbujevalnika motijo njegovo delovanje. Zato bolnikom priporočamo, naj med telefoniranjem mobilni telefon držijo pred ušesom nasproti mestu implantacije. Prav tako naj mobilnega telefona ne nosijo v prsnem žepu. Na delovnem mestu so lahko nevarni varilni aparati, močnejši elektromotorji in transformatorji. Na potovanjih naj bodo bolniki pozorni na detektorje kovin, ki prav tako lahko sprožijo motnje delovanja spodbujevalnika. Bolniki s spodbujevalnikom se lahko ukvarjajo skoraj z vsemi športi. Izjema so le kontaktni športi.

Mnogo nevarnejši od vsakdanjih opravil so nekateri diagnostični ali terapevtski medicinski postopki. Mednje spadajo:

- slikanje z magnetno resonanco (MR), pri kateri se uporablja močno spreminjajoče se magnetno polje,
- vse metode elektroterapije in magnetoterapije v okviru fizioterapije,
- diatermija – fizioterapevtska metoda, kjer telo segrevamo z mikrovalovi,
- zunajtelesno drobljenje kamnov z ultrazvočnimi valovi,
- radioterapija.

Bolnik naj zdravnika na vstavljen srčni spodbujevalnik opomni ob vsakem obisku.



8. *Ali in kako lahko vstavev srčnega spodbujevalnika preprečite?*

Mnoge motnje srčnega ritma se zdravijo z zdravili ali manjšimi kirurškimi posegi. Če to ne zadošča, je potrebna namestitev spodbujevalnika. Bolnik razen upoštevanja predhodne terapije ne more storiti veliko, da do tega ne bi prišlo.